

Άγιος Παχώμιος ο Μέγας: Ο ιδρυτής του κοινοβιακού μοναχισμού

/ [Βίοι Αγίων](#)

Ανάμεσα στις μεγάλες μορφές του ορθοδόξου μοναχισμού ξεχωρίζει και ο άγιος Παχώμιος, τον οποίο η Εκκλησία μας τον προσαγόρευσε Μέγα, τόσο για την προσωπική του ασκητική οσιότητα, όσο και για την συμβολή του στη διαμόρφωση του κοινοβιακού μοναχικού ιδεώδους.

Γεννήθηκε το 292 στην περιοχή της Κάτω Θηβαΐδος της Αιγύπτου από ειδωλολάτρες γονείς. Έζησε στα χρόνια του Μ. Κωνσταντίνου (306-337) και σε ηλικία 20 ετών κατετάγη στον αυτοκρατορικό στρατό και συμμετέσχε στον εμφύλιο πόλεμο εναντίον του Λικινίου. Για τον Χριστιανισμό άκουσε για πρώτη φορά στο στράτευμα και είδε τη διαφορετική ζωή και το ήθος των Χριστιανών και εντυπωσιάστηκε. Χριστιανοί στρατιώτες τον κατήχησαν στη νέα πίστη. Όταν απολύθηκε από τις τάξεις του στρατού αποφάσισε να πάει στην έρημο, προκειμένου να συναντήσει αγίους γέροντες για να διδαχτεί περισσότερα για τον

Χριστιανισμό και να λάβει το άγιο Βάπτισμα. Η ζωή των αγίων ασκητών τον ενθουσίασε και αποφάσισε να ακολουθήσει και ο ίδιος την ασκητική ερημική ζωή. Τέθηκε δε υπό την πνευματική καθοδήγηση του ονομαστού ασκητή Παλάμονος, του οποίου έγινε ακόλουθος και μιμητής για έξι περίπου χρόνια.

Περί το 320 και μετά την κοίμηση του αγίου γέροντος πνευματικού του, αποφάσισε να εγκατασταθεί σε μια έρημη νησίδα του Νείλου ποταμού, την Ταβέννη, στην Άνω Θηβαΐδα. Τον ακολούθησε ένας ευλαβής και πιστός μοναχός, ονόματι Ιωάννης, με τη βοήθεια του οποίου ίδρυσε μια μικρή μονή. Εκεί απομονωμένος από τον κόσμο ο Παχώμιος αγωνιζόταν για την προσωπική του κάθαρση με προσευχή, νηστεία, αγρυπνία και αδιάκοπη άσκηση αποκοπής των παθών. Με τον προσωπικό του αγώνα και τη χάρη του Θεού έγινε θεοφόρο σκεύος αγιότητας. Η φήμη του δεν άργησε να γίνει γνωστή στη γύρω περιοχή και να προσελκύσει πλήθος ερημιτών, οι οποίοι συνέρρεαν στην απομονωμένη νησίδα για να πάρουν την ευλογία του και να ζητήσουν τις πνευματικές του νουθεσίες. Πολλοί από αυτούς δήλωναν ότι ήθελαν να εγκαταβιώσουν πλησίον του. Έτσι σε σύντομο χρόνο η νησίδα Ταβέννη αριθμούσε περισσότερους από 14.000 μοναχούς! Αξιώθηκε ο Παχώμιος να είναι ο μεγαλύτερος οικιστής μοναχών στην ιστορία της Εκκλησίας.

Οι μοναχοί της Ταβέννης ονομάστηκαν Ταβεννησιώτες και ζούσαν σε μικρά οικήματα ανά τρεις. Ο συγγραφέας της λεγομένης «Λαυσαϊκής Ιστορίας», που συνέγραψε περί το 420 ο Παλλάδιος, αναφέρει πως ο Παχώμιος βλέποντας αυτόν τον μεγάλο αριθμό των αναχωρητών, άτακτα ζώντας, χωρίς κανόνες, αποφάσισε να τους συνενώσει σε κοινόβιο, κάτω από την καθοδήγηση ενός ηγουμένου. Να μένουν σε ενιαίο χώρο, τη Μονή, να έχουν κοινή προσευχή, κοινό φαγητό, κοινή ενδυμασία, κοινή εργασία, κοινά έσοδα και έξοδα. Για το λόγο αυτό κατάρτισε κανόνες, οι οποίοι θα γίνονται αποδεκτοί από τους μοναχούς και θα καθορίζουν τη ζωή τους στο κοινόβιο.

Οι πολυάριθμοι μοναχοί Ταβεννησιώτες αποδέχτηκαν τους κανόνες και συνενώθηκαν, αποτελώντες το πρώτο κοινόβιο μοναστήρι στην ιστορία του χριστιανικού μοναχισμού. Ο Παχώμιος θεωρείται ο θεμελιωτής του κοινοβιακού μοναχισμού. Η κύρια ενασχόληση των μοναχών ήταν η κοινή πρωινή και βραδινή προσευχή. Η εργασία ήταν υποχρεωτική για όσους μπορούσαν να εργάζονται και το κέρδος της εργασίας έμπαινε σε κοινό ταμείο για την συντήρηση όλων και όσων δε μπορούσαν να εργαστούν. Ήταν υποχρεωμένοι να φορούν ομοιόμορφη ενδυμασία, η οποία αποτελούνταν από λινό ποδήρη χιτώνα, ζώνη τρίχινη και κωνοειδές κουκούλιο, το οποίο έφτανε ως τους ώμους. Υποδήματα σπάνια φορούσαν. Κοινή ήταν επίσης και η τροφή και τα γεύματά τους αποτελούνταν από φυτικές τροφές, τυρί και νερό. Κατά την ώρα τους γεύματος επικρατούσε σιγή και

οι μοναχοί συνεννοούνταν μεταξύ τους με νεύματα. Κάλυπταν επίσης τα πρόσωπά τους ώστε να βλέπουν μόνο την τράπεζα και να μη διασπάται η προσοχή τους με τους άλλους μοναχούς.

Οι Ταβεννησιώτες μοναχοί κοιμούνταν ελάχιστα και ουδέποτε σε κλίνη, αλλά καθιστοί. Κάθε Σάββατο και Κυριακή κοινωνούσαν των Αχράντων Μυστηρίων, αφού προηγείτο η αλληλοσυγχώρηση και ο ασπασμός της αγάπης μεταξύ τους. Ο Παχώμιος όρισε να είναι χωρισμένοι σε εικοσιτέσσερα τάγματα, καθένα χαρακτηριζόμενο από τα γράμματα της αλφαβήτου. Σε αυτά κατατάσσονταν ανάλογα με την πνευματική τους ωριμότητα και την συμπεριφορά τους στο κοινόβιο.

Ο άγιος Παχώμιος δεν ξεχώριζε τον εαυτό του από τους άλλους μοναχούς, αλλά συμμετείχε το ίδιο με αυτούς στο κοινόβιο με τους ίδιους κανόνες. Αν και ηγούμενος, ουδέποτε διαφοροποιήθηκε από τους άλλους μοναχούς στη διακονία. Το έτος 348 εκδηλώθηκε πανώλη στο κοινόβιο, όπου προσβλήθηκαν πολλοί μοναχοί από τη νόσο και πέθαναν. Ο άγιος Παχώμιος περιποιούνταν με αυταπάρνηση τους ασθενείς μοναχούς. Ωστόσο προσβλήθηκε και αυτός από τη νόσο, ασθένησε και απέθανε. Τον διαδέχτηκε στην ηγουμενία ο όσιος Θεόδωρος ο Ηγιασμένος, μια άλλη επίσης σημαντική μορφή του μοναχισμού. Η μνήμη του Μεγάλου Παχωμίου τιμάται στις 15 Μαΐου.

Η ικανότητα του αγίου Παχωμίου να συνενώσει και να διοικήσει τόσες χιλιάδες ανθρώπους υπήρξε θαυμαστή και μόνο η δύναμη και η χάρις του Θεού μπορεί να την εξηγήσει. Η βιογραφία του αναφέρει πως τους κανόνες του κοινοβιακού μοναχισμού του υπαγόρευσε άγγελος Κυρίου. Ο άγιος Παχώμιος έβαλε όπως είπαμε τα θεμέλια του κοινοβιακού μοναχισμού, ο οποίος είναι σύμφωνος με την χριστιανική διδασκαλία. Αποτελεί δε τον πυρήνα της ιδανικής κοινωνικής συμβιώσεως και τον οδηγό για την ιδανική κοινωνία, η οποία μπορεί να φέρει την πολυπόθητη ειρήνη, αδελφοσύνη και αγάπη στην ανθρωπότητα. Γι' αυτό και ο άγιος Παχώμιος χαρακτηρίζεται μέγας!

Πηγή: [Λάμπρος Σκόντζος, Θεολόγος/ pemptousia.gr](http://pemptousia.gr)